

OLDSKAUTING

JARO 2021

SPECIÁL KMENE DOSPĚLÝCH

SKAUT

STOLETÉ JUBILEUM
v zrcadle času

KŘÍŽEM KRÁŽEM
českou kotlinou

NAD TEZEMI
o budoucnosti OS

Úvodník trochu jinak

Doba se mění: Žijeme hektičtěji než dřív. Možnosti komunikace a příjmu informací máme jako nikdy před tím. Ztrácíme se však často v záplavě zpráv, mezi nimiž není snadné rozeznat, co je objektivní sdělení, a co „fake-news“.

Kdysi vévodily novinám a časopisům úvodníky. Měly být jádrem, bez něhož by pro čtenáře snad ani nemělo cenu listovat tiskovinou dál. Bylo tomu však skutečně tak? A kdo čte úvodníky dnes? Stávají se pomalu přežitkem.

Proto i v tomto vydání časopiseckého speciálu Kmene dospělých je místo pro úvodník vyplněno trochu jinak. Méně slov, a naopak – pro tento novinářský žánr zcela netradičně – více obrazového sdělení.

Klíčovými tématy, které se vine současnosti a nemůžeme je opomenout ani v oldskautingu, je doba koronavirová. Lze se v tomto čase, při všech omezeních, věnovat naší činnosti? Jak to v klubech OS jde, popisujeme na následujících stránkách.

Letos ale také slavíme sto let organizovaného oldskautingu u nás. Na kulaté jubileum ukazuje logo, které vzešlo z grafické soutěže, vyhlášené v lednu kmenovým náčelnictvem.

Je zobrazeno na protější straně. A pootočíme-li soukolím času o století zpět, v duchu osmého bodu skautského zákona si připomeňme prvního „náčelníka“ OS

Jana Nováka karikaturou, jak předsedu odboru oldscouts ve dvacátých letech minulého století zpodobnil kreslíř K. T. Neumann.

Tisknu levíci a přeji všem sestřám a bratrům v našem oldskautském společenství hlavně zdraví!

OLDSKAUTING

Speciál Kmene dospělých 2021.
Šéfredaktor: Slavomil Janov.

Redakční kruh: Libor Čermák, Jaroslav Čvančara, Jiří Filípek, Ivo Fišera, Jana Jirasová, Hana Kaprálková, Josef Kopecký, Ondřej Přerovský, Eva Stanovská, Jiří Wolf. Grafická úprava: Filip Hanílec.
Kontakt: Junák – český skaut / Kmen dospělých, Senovážné nám. 24, 110 00 Praha 1, tel.: 602 686 725, e-mail: oldskauting@email.cz.
Foto na titulní straně: Hana Kaprálková. Vychází: 14. dubna 2021.

Skaut je prospěšný a pomáhá jiným...

Vzdor epidemii nemoci Covid-19 neutichla dobročinnost členů Kmene dospělých ani v této nelehké době. Klíčovou benefiční aktivitou oldskautů v oblasti charity a sociálních projektů je už několik let finanční sbírka na podporu výcviku asistenčních psů. Jak si v ní dosud vedeme?

Sbírka je v poločase

Od prvních příspěvků, které oldskauti mezi sebou vybrali v roce 2014 a prostřednictvím Hospodářské správy Kmene dospělých odeslali na konto výcvikového centra Pomocné tlapy, se ve prospěch nepostradatelných čtyřnohých společníků a kamarádů řady zdravotně hendikepovaných klientů vybralo zatím necelých sto tisíc korun.

„Stále jsme jen v polovině částky, kterou jsme si vytýčili jako cílovou metu pro zajištění výcviku jednoho oldskautského pejska,“ říká zpravodajka pro charitu

a sociální projekty ve kmenovém náčelnictvu Hana Kaprálková.

Výcvik jednoho psa od vhodného štěněte až po skutečného pomocníka a kamaráda například dítěte na invalidním vozíku nebo člověka s těžkou mentální poruchou, trvá přes dva roky. V době, kdy se Kmen dospělých přihlásil k podpoře „tlapek“, byly náklady na přípravu jednoho psa dvě stě tisíc korun. Za šest let se ale výrazně zvýšily ceny

krmiva, energií i pohonných hmot. Nyní tak na výcvik jednoho psa musí obecně prospěšná společnost Pomocné tlapky počítat s náklady ve výši téměř 250 tisíc korun.

Mince k minci

„Při této i dalších dobročinných aktivitách zdůrazňujeme, že přispět na charitu není povinnost, ani sportovní zápolení, kdo věnuje vyšší částku,“ podotýká Hana Kaprálková. „Proto důraz v sbírce pro Pomocné tlapky klademe na drobné příspěvky od členů s mottem Mince k minci. Pokud by každý člen Kmene dospělých vložil do kasičky jednu drobnou minci denně – třeba jen korunu, i takto bychom se společně dokázali posunout k cíli našeho snažení o značný kus dopředu.“

Přes nelehké období roku 2020 odeslali členové Kmene dospělých na konto Pomocných tlapek dosud rekordní roční příspěvek – bezmála třicet tisíc korun. Podstatnou měrou k této částce přispěli pražští oldskauti, kteří z výtěžku vstupného na výtvarnou výstavu k osmdesátinám malíře Marko Čermáka a z aukce obrazů přispěli 25 tisíci korunami. Zbytek – 4935 korun – vzešel z příspěvků do kmenové sbírky od jednotlivců a několika klubů. (hk, sj)

Jak přispíváme na dobročinnost?

Vzdor epidemii nemoci Covid-19 neutichla dobročinnost členů KD ani v této nelehké době. Na přelomu loňského a letošního roku přispěli oldskauti na:

• Zvířata v ZOO Praha

1300 Kč pro mládě tapíra čabrakového; díky zbarvení srsti podobnému nápisu v morseovce dostal tapír jméno Morse.

• Památník tří odbojů

5125 Kč na rekonstrukci Mašínova statku v Lošanech u Kolína – zřízení Památníku tří odbojů.

• Konto Bariéry

1700 Kč v rámci akce La Manche na suchu.

Kalendář s otazníky

Jakkoliv by náčelnictvo Kmene dospělých chtělo oldskautům nabídnout – tak jak to bylo běžné v předchozích letech – bohatý kalendář akcí na celý rok, v současné složité době koronavirové epidemie i pouhý nástin možných aktivit provází řada otazníků.

Prvním velkým kmenovým podnikem, jenž se už vloni musel přesunout z roku na rok, se stalo připravované 6. Národní oldskautské jamboree v jižních Čechách. Sejít se na jamboree není možné ani letos a akce byla definitivně přesunuta na červen 2022. Tím však dochází i k hledání nového tábořiště, protože původní základnu v Dole u Blatné už není možné využít. Pokud někdo z členů KD ví o vhodném místě či lokalitě, náčelnictvo KD uvítá všechny zajímavé tipy a nabídky!

S nadějí vzhlíží čeští oldskauti alespoň k počátku léta a setkání na kmenovém letním táboře u Pařezské Lhoty v Prachovských skalách. Ač se situace mění ze dne na den, je určitě dobré věst v patrnosti, že

tradičním termínem pro táboření pod skalním hradem Pařez je už celé čtvrt století poslední červnový týden.

Z loňského podzimu na letošek byla přeložena i Kmenová porada. Mezi sněmy KD bývá cennou a podnětnou „bouř mozků“ k aktuální problematice činnosti KD. Pokud to epidemická situace

dovolí, počítá se s uspořádáním Kmenové porady v druhé polovině října, nebo na počátku listopadu.

Hrozba koronaviru bohužel nahlodala vloni – a nakonec i letos – také uspořádání mezinárodního česko-slovensko-polského Trojsetkání. Akce měla být propojena s oslavami 75. výročí ukončení druhé světové války v rámci Slavností svobody v Plzni. Trojsetkání tedy muselo být „odpískáno“. Nyní se mezi organizátory ze všech tří zemí bude hledat odpověď na otázku, s jakou rotací bude nejvýznamnější zahraniční akce nejbližších přátel a oldskautů-sousedů pokračovat v dalších letech.

A co další akce v zahraničí? Podobné škrtky, jaké „zdobí“ termíny akcí v našem kmenovém kalendáři, jsou nutné i pro mezinárodní setkání. Zatím se počítá, že v polovině září (12. – 19. 9.) se na přímořské harcerské základně v Pucku u Gdaňska prolnou tři akce ISGF – jubilejní 10. konference Středoevropského subregionu, Evropský workshop a subregionální „gathering“.

Na vrcholné mezinárodní úrovni pak v současnosti probíhá referendum o posunu 29. Světové konference ISGF v Madridu. Loňský i letošní srpnový termín padly a tak se zvažuje posun jednání na únor 2022. (os)

Hráz epidemie zdoláváme u počítačů, v terénu i na vodě

Už více než rok nás sužuje globální epidemie koronavirové infekce. Zavřely se dveře společenských sálů, kin, divadel i brány sportovišť. Rolety musela stáhnout řada obchodů. Osířely školní lavice. Mohou se „oldy“ za takové situace vůbec věnovat skautingu?

Z řady míst republiky, od jednotlivců i z oldskautských klubů, však přicházejí zprávy, že bariéry, které mezi nás postavila hrozba nemoci

Covid-19, lze ve skautingu dospělých smysluplně překonávat.

Podívejme se na několik příkladů ze závěru loňského

roku a prvních měsíců letoška. Všechny dokazují, že přes nutná omezení oldskauting žije dál. Část z nás sice propojuje jen s pomocí počítačů a elektronické komunikace, jsou však i možnosti, jak jednotlivě či v malých skupinách vyrazit do terénu nebo dokonce na vodu.

Vyšlo 100. číslo internetového dvoudeníku

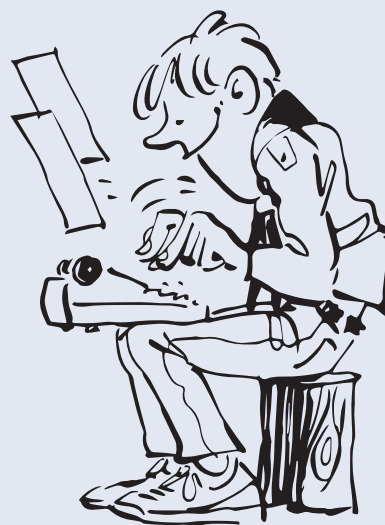
Krátce poté, co se vloni na jaře zavřely i dveře skautských kluboven, se omezily také možnosti pravidelných setkání oldskautů. Miloš Jón – Erg a Pavel Šlégr – Yenkee z Ústí nad Labem se právě v té době rozhodli vybudovat mezi „oldy“ z kraje Přemysla Oráče, ale i dalšími bratry a sestrami v republice, netradiční spojovací lávku: Začali vydávat elektronický časopis s množstvím zpráv, informací a zajímavostí. Sestavovali články o turisticky atraktivních lokali-

tách ve svém regionu i jinde v české kotlině, k tomu přidali seriál o přírodovědě. V e-zinu se objevily i střípky z národní a skautské historie, postupně přibýly kvízy či texty písniček k táboráku...

Zprvu měl elektronický magazín, pro jehož vydávání si tvůrci stanovili tvrdý dvoudenní interval, jen třicet či čtyřicet čtenářů, hlavně oldskautských přátel obou tvůrců. Magazín byl obden doručován do e-mailových schránek. Síť abonentů se ale časem rozšiřovala a bobtnala. V současnosti už Dvoudeník OS

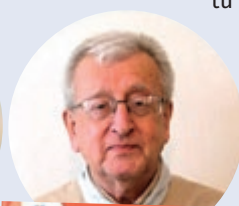
míří na téměř stovku adres k čtenářům ze severních, jižních či západních Čech. Hlásí se však i další zájemci o doručování, prakticky z celé republiky.

Postupně se změnila i forma e-zinu. Z jednoho „listu“ se stal už „balíček“ souborů, složek a příloh. Ty si mohou adresáti libovolně staho-

vat, třídit, archivovat i doplňovat o vlastní obsah. Virtuální stránky rozšířily povídky, přikládány jsou už i celé obsáhlé zpěvníky či audio a videonahrávky. Bombónkem provázejícím průvodní e-mail každého vydání jsou citáty, myšlenky a zajímavé okřídlené výroky mnoha osobností.

Ač oba tvůrci elektronického časopisu věnují práci při shromažďování informací, sestavování článků i finální skladbě e-zinu s řadou příloh dlouhé hodiny práce týdně, Erg a Yenkee ve svém úsilí a nadšení ani po roce redakční řehole nepolevují: Na konci března vydali jubilejní 100. číslo! Gratulujeme!

Přes La Manche suchou nohou

Originální zpestření individuálního a klubového oldskautského programu nabídla členům KD výzva společenství SenSen. Toto neformální sdružení „senzačních seniorů“, které je společnou aktivitou Nadace Charty 77, několika neziskových organizací, kulturních institucí, místních samospráv i jednotlivců, se snaží o aktivizaci střední a starší generace k zájmovým činnostem, vzdělávání a osobnímu rozvoji, kulturnímu a sportovnímu programu a podobně.

V rámci uvedených oblastí je už sedmým rokem organizován také sportovní happening Přeplavme svůj La Manche. V předchozích ročnících byl zaměřen na rekreační plavání s tím, že členové klubů zapojených do společenství SenSen si v průběhu zimní sezóny v krytých bazénech zaznamenávali uplavané vzdálenosti. Pokud součet individuálních výkonů dosáhl 34 kilometrů, pak se

neformální „štafeta“ mohla společně radovat ze zdolání „kanálu La Manche“.

Letos jsou však v důsledku pandemie plavecké bazény uzavřeny. O svůj La Manche však SenSen nechtěli opřít. Tak se „plavba“ uskutečnila na suchu. Jednotlivci si v průběhu února zaznamenávali délku svých vycházek do přírody, joggingu či vyjížděk na běžkách. Pokud i tyto „výšlapy“ jednotlivci daly dokupy vzdálenost mořské úžiny mezi Francií a Anglií, byl La Manche zdolán suchou nohou!

Mezi padesáti partami „senzačních seniorů“ z celé ČR uchopilo letošní výzvu SenSen také pět oldskautských klubů z Hradce Králové, Kutné Hory, Hrachovce u Valašského Meziříčí, jihočeského Holubova a Prahy. Ač nešlo o soutěženi v pravém slova smyslu a nebylo ani důležité dosáhnout největšího počtu nachozených či uběhnutých kilometrů (jednotlivé týmy měly také rozdílné počty členů), přihlášené kluby OS se mezi ostatními určitě neztratily.

Není bez zajímavosti, že i letos – ač se La Manche překonával jen „na suchu“ – byla patronkou projektu vytrvalostní plavkyně Lucie Leišová, jedna ze čtyř Češek, které dokázaly přeplavat více než padesát kilometrů širokou Gibraltarskou úžinou mezi Španělskem a Marokem. Své sportovní aktivity však

plavkyně využila i ve prospěch charity: Po zdolání Gibraltaru v rámci propagační 10denní plavby ve Vltavě

z Českých Budějovic do Prahy (170 km) bylo na besedách s Lucií a při doprovodných akcích vybráno na 200 tisíc korun na elektrický vozík pro invalidního mladíka. Dobročinná sbírka proběhla pro Konto Bariéry, rovněž propojené s Nadačí Charty 77.

Po vzoru charity z řečiště Vltavy se účastníci letošního ročníku „La Manche“ z pražského klubu oldskautů rozhodli přispět na Konto bariéry rovněž dobročinnou částkou. Tu shromáždí z prodeje suvenýru – originálního butonu La Manche suchou nohou. Minimální příspěvek za odznak ve prospěch charity je symbolických 34 Kč.

Vodácké Vánoce ve vlnách Rio Fekalio

Nářky některých R&R, že oldskautská činnost je ničím nedokáže upoutat, a proto nemají ani zájem o přechod do Kmene dospělých, vyvrací

v Liberci. K tradičním klubovým aktivitám v období Vánoc patří i sváteční splouvání řeky Nisy hned po Štědrém dnu, na Hod Boží.

Cvrček – Vezír. „Poté, co společně předáme zvířatům ke krmítkům kupu dobrot, zajdeme s rovery do hospůdky a domlouváme, jak a kudy budeme řeku v první svátek vánoční splouvat. A protože akce má už z minulosti recesní podbarvení, nemáme na ní nouzi ani o juniory z našich vodáckých řad.“

Sváteční plavba ve vlnách Nisy nese název Rio Fekalio. „Před čtyřiceti či padesáti lety, kdy jsme s akcí začínali, byla Nisa, vinou průmyslového odpadu vypouštěného přímo do řeky, spíše stoukou. Proto ten název. A tak jsme v pozvánkách na akci uváděli, že úskalí Rio Fekalio je v tom, že se plavba koná bezprostředně po Štědrém večeru, že se pluje vzdor jakémukoliv mrazivému či deštivému počasí, a že se v řece můžeme nejen utopit, ale i otrávit,“ dodává Vezír s úsměvem.

Loňské splutí Rio Fekalio sice provázela vinou koronavirové epidemie některá omezení (skauti tentokrát vypustili z činnosti i lesní nadílku), přesto se desítky zdatných vodáků nedala od akce odradit. Patříčné odstupy mezi loděmi byly ostatně dodrženy a navíc se přece virus řece obloukem vyhýbá ... (os)

řada klubů OS báječnými aktivitami, kterých si stejně vrchovatě užívají „junioři“ i dříve narození „oldi“.

K organizátorům takto přitažlivé činnosti se řadí i členové OS klubu z vodáckého přístavu Flotila

„Této plavbě zpravidla předchází Nadílka lesní zvěři – společná předvánoční akce pro všechny generace členů přístavu“ říká emeritní kapitán vodních skautů a člen seniorské party Mrožů Vladimír

Foto: archiv/Flotila Liberec

Až k nejlubším kořenům českého oldskautingu sahá historie jednoho z prvních klubů OS – Přátelé přírody. Oldskautskou partu dal dokupy František Moser v roce 1914. Po úmrtí prvního vůdce si členové klubu na paměť svého zakladatele přidali do názvu ještě přídomek Siroťci. Pod vedením Moserova nástupce Karla Dobroruky se klub v roce 1921 zaregistroval ve svazovém odboru OS s pořadovým číslem 5. Na archívním snímku je klub zchycen při oslavách 10. výročí svého založení v roce 1924. V té době měli Přátelé přírody-Siroťci 35 členů. Ke klubovému desetiletí připravili oldskauti také výstavu o své činnosti.

Stoleté jubileum v zrcadle oldskautské historie

Před sto lety – 10. února 1921 – byl v rámci Svazu junáků-skautů a skautek Republiky československé ustaven samostatný „odbor old-scouts“. Po období poměrně živelného rozvoje skautingu dospělých, jehož kořeny u nás sahají až let 1914/1915, byl český oldskauting zformován do organizační struktury s cíleným posláním a programem.

Významným mezníkem této historie ještě před ustavením odboru OS se stal rok 1918. Tehdy, ve velké společenské euforii vzniku samostatného Československa, se výrazně aktivizovaly skupiny dospělých skautů, byť v té době ještě spíše ve věku odrostlých roverů, aby zrozené republice nabídly svou pomoc.

K tomuto památnému období se váže zejména pořadatelská a strážní služba v ulicích hlavního města a objektech, kde sídlily nově se tvořící orgány státní správy. Do historie zároveň vstoupila doručovací kurýrní služba – známá Pošta českých skautů.

S datem 28. října 1918 je pak spojeno i zakládání prvních oficiálních oldskautských klubů.

Symbolické číslo 1 si do štítu v ten den vetknul klub Přátelé vaty.

Po ustavení „odboru old-scouts“ převzal Svaz skautů oficiálně pod svá křídla téměř půl stovky už působících klubů.

Není bez zajímavosti, že vedle „jedničky“ členů Přátel vaty, se klubem s pořadovým číslem 2 stal Studentský klub OS, který spadal přímo pod svazové ústředí. Trojkou se pak mohl chlubit první klub založený mimo Prahu, který vznikl ve středočeských Čelákovících.

Pro úplnost ještě doplníme, že do čela odboru byl zvolen Jan Novák – Mangidon, Svojsíkův zástupce v náčelnictvu Svazu skautů, jeho „pravá ruka“ při práci v ústředí a zároveň letitý přítel.

Oba činovníci, povoláním pedagogové, se poznali už dlouho před vykročením na skautskou stezku a společně působili ve věhlasném pěveckém kvartetu pražských učitelů.

Zanechme však vzpomínky na období před sto lety. Dlouhou a bohatou historii

organizovaného oldskautingu totiž dobře dokumentují i další události a okamžiky českého společenství dospělých skautů. Pro následující dvoustranu jsme z nich vybrali hrst střípků z „pravěku“ oldskautingu, nelehké doby 50. let a počátku 90. let a nakonec sběratelský kamínek přímo ze současnosti.

Dvě podoby osobnosti českého junáctví, které se podstatnou měrou přičinily o systémové začlenění oldskautingu do rámce Svazu junáků-skautů a skautek RČS: Ještě před tím, než náčelník A. B. Svojsík a místonáčelník Jan Novák oblékli skautské kroje, je spíše zdobily společenské obleky s motýlky. Oba působili v pěveckém kvartetu a společně absolvovali koncerty prakticky po celém světě.

První příručka a vyznamenání

Základní příručkou pro oldskauting se stala brožura Old skauting. Název se v počátku psal dvouslovně. Někdy byl dokonce užíván anglický výraz Old Scouting, jak dokumentuje i obálka vydání z roku 1926. Autorem poměrně útlého, 64stránkového svazku menšího formátu (13x19,5 cm) byl hlavní nositel filozofických a programových myšlenek skautingu dospě-

Šimánek osobnímu rozvoji oldskauta, který viděl – podle vzoru starořecké kalokagathie – ve všestranném fyzickém i duševním (a duchovním) sebezdokonalování. Také proto za symbol oldskautingu navrhl antický hudební nástroj syrinx ve vavřínovém věnci. Ten byl převzatý i pro podobu odznaku Syrinx, který byl

původně dokladem dosažených oldskautských „stupňů vyspělosti“. Později se odznak stal formou oldskautského vyznamenání.

I v současnosti je v Kmeni dospělých oceňována činnost ve prospěch oldskautingu vyznamenáním

v duchu původního symbolu: Medaile Syrinx má dva stupně – bronzový

a stříbrný. Nejvyšším OS vyznamenáním je pak Řád Zlaté Syrinx, jehož nositeli může být nanejvýš 12 žijících osobností skautingu dospělých.

IFOFSAG bez naší účasti

Na podzim 1953 bylo ve švýcarském Luzernu založeno Mezinárodní společenství dospělých skautů a skautek IFOFSAG – International Fellowship of Former Scouts and Guides.

Významný okamžik se však musel obejít bez zástupců českých a slovenských oldskautů. V 50. letech minulého století byl skauting u nás postaven mimo zákon a přežíval jen v ilegilitě. I proto se o světové organizaci a hnutí dospělých ve skautingu v Junáku dlouho nevědělo.

První informace se k nám dostaly na sklonku 80. let, kdy si oldskautka Jana Skácelová – Pam dopisovala s přáteli-skauty ze západní Evropy. Po obnově činnosti Junáka v roce 1989 a následném ustavení Kmene dospělých pak Pam společně s Janou Pfeifferovou a Vladimírem Kopřivou byly hlavními iniciátory podání žádosti o vstup do IFOFSAG. K přijetí českých a slovenských oldskautů do mezinárodního společenství došlo v roce 1991 v řeckém letovisku Chalkidiki v rámci Světové konference IFOFSAG.

lých, básník Josef Šimánek.

Vzdor nevelkému rozsahu obsahovala příručka vše podstatné, co bylo tehdy třeba pro založení klubu a jeho základní program. Nechyběly ceněné informace o činnosti v přírodě a na táborech, potřebné výstroji, vybavení klubovny a podobně.

Velkou pozornost věnoval Josef

Kmen dospělých se stal členem ISGF
v řeckém letovisku Chalkidiki.

V roce 1996 bylo z názvu organizace vypuštěno sousloví „bývalí skauti / Former Scouts“ (stalo se tak i po podnětech se strany Kmene dospělých) a společenství přijalo nový název ISGF – International Scout and Guile Fellowship.

Den založení světové organizace dospělých skautů – 25. říjen – je od poloviny 60. let mezinárodním svátkem ISGF s názvem Fellowship Day – Den společenství.

Nášivka OS má cenu zlata

Téměř zlatem jsou mezi sběrateli skautských relikvií vyvažovány i některé nejvzácnější součástky krojů „pravěkých“ oldskautů. K takovým pokladům patří i dochovaná nášivka, kterou na rukávu své košile nosil mezi členy prvorepublikového 48. klubu Jestřábi oldskautský benjamínek Jaroslav Foglar. Kdo tehdy mohl tušit, jakým věhlasným autorem literatury pro mládež se nakonec stane?

Dodejme jen, že

Foglar svou skautskou přezdívku Jestřáb získal právě díky působení v klubu OS v období 1923 - 1924. Nášivka je dnes součástí zřejmě nejuplněnější kolekce foglarovských odznaků jednoho z pražských sběratelů. (mr)

Suvenýry k jubileu

Stoleté výročí organizovaného oldskautingu u nás připomene sběratelům i pěkný suvenýr - kovový ražený odznak ve tvaru štítu, který symbolizuje podobu znaků prvorepublikových klubů.

Podoba odznaku vzešla z grafické soutěže na symboliku jubilea, vyhlášené na počátku roku náčelnictvem Kmene dospělých. Do soutěže se přihlásilo šest autorů, kteří do výběru zaslali celkem třináct návrhů.

Z doručených prací vybrali hodnotitelé z rady NKD nakonec dva návrhy: Kruhová kompozice s lasem v barvách české trikolory s uzlem přátelství a uprostřed umístěnou siluetou skauta v klobouku a prvorepublikovou svazovou lilii stala oficiálním logem oldskautského století (je zveřejněno na straně 3). Autorem návrhu je Lubomír Melichařík - Bam z klubu OS Jestřáb v Hrachovci u Valašského Meziříčí.

Současně s logem byl vybrán i symbol pro výrobu jubilejního pamětního odznaku. Autorem tohoto návrhu je Michael Kučera – Bobr z Tábora, předseda Klubu skautských sběratelů Junáka.

„Odznak vychází z tvaru, který většina oldskautských klubů v rámci Svazu skautů a skautek Republiky československé používala pro svůj znak. Tento symbol měli oldskau-

ti na krojích i jako nášivku. Sepjetí oldskautingu s organizací Junák vyjadřuje hlavní nápis odznaku, který je pak doplněn letopočtem výročí a tradiční zkratkou OS,“ popisuje grafiku odznaku jeho tvůrce.

Kovový odznak s reliéfní ražbou bude pro zájemce k mání od května ve dvou variantách v barvě kovu s patinou – tzv. starostříbro a staromosa. Odznak má rozměry 45x30 mm a je opatřen dvěma upínacími trny (PIN). (os)

Podoba jubilejního odznaku ke století organizovaného oldskautingu u nás vychází z tvaru rytířského štítu, který využívaly pro své symboly prvorepublikové kluby OS.

Máte zájem o pamětní odznak?

Objednávky na odznak v ceně 70 Kč/ks přijímá tajemník NKD Jiří Kličoš – Čňan (e-mail: klikos.jiri@centrum.cz). V případě zaslání odznaku na adresu zájemce je třeba připočítat k ceně suvenýru ještě poštovné.

Křížem krážem českou kotlinou

Věk, kdy rodičům už děti odrostly a vydaly se vlastním životem, má své výhody. Volného času je o trochu více než dříve. Právě toto období pak mnohdy umožňuje navázat další uzlíky na nit dávných přátelství, být se aktéři letitých skautských her, výprav či táborů už rozprchlí do různých stran.

Oldskautský klub ve Vyškově má bohatou činnost vzdor tomu (nebo právě proto?), že některé své členy zavál vítr života i mimo jižní Moravu, do Čech. Parta, která společně skautovala v letech 1968 – 1970, tak díky oldskautingu zůstala pospolu, byť po velkou část roku i stovky kilometrů od sebe.

Vždy však nadejde čas, zpravidla na jaře, aby se dávní kamarádi znovu sešli a pak společně vyrazili na výpravu. V průběhu doby se z těchto návratů k sobě a setkání stala tradice. Z jednotlivých výprav pak už vzniklo i symbolické výletní fotoalbum. To dokazuje, že oldskautské kluby mají pro obdobné aktivity bezpočet možností poznávat nádherná místa napříč celou českou kotlinou.

Nahlédněme do tohoto alba a kroniky oldskautů z Vyškova dnes i my...

→

Vranické údolí a Toulovcovy maštale nás přivítaly před pěti lety na prvním setkání. Bylo to skvělé a tak jsme se hned další jaro vypravili do dalekého Tachova, kde žijí dva z nás. Pohraničí má stále svou přitažlivost a je na co koukat. Další rok nás lákala sklárna Jakub a Kutná Hora, kde prošlá historie zanechala opravdu výrazné stopy.

→

Francouzi mají své zámky na Loiře, my zase hrady a zámky na Divoké Orlici. Všechny jsou krásné, neméně jako ty v zemi galského kohouta: Častolovice, Kostelec s oblíbeným hrabětem Kinským, Doudleby, to vše nad Orlicí. A také hrady Litice a Potštejn, vypínající se nad stejnou řekou. Návštěvou jedna nedaleká drobná zajímavost: Nenápadné poutní místo Homole se schody

takřka do nebe. Vygooglete si to úchvatné místo. Nebo ještě lépe, Homoli navštivte, stojí to za to.

→

Jaro s magickým letopočtem 2020 nám – jako ostatně všem – nepřálo. Plánovaná výprava se přesunula na září. Zahalili jsme se rouškami a s recesním smyslem pro věci absurdní, jsme za cíl podzimní výpravy zvolili Onen svět. Přesněji řečeno, jeden z „Oněch světů“, pro-

tože v Čechách jich je několik. My zvolili ten na Sedlčansku, nedaleko hráze Orlické přehrady.

Turistická chata je na vršku kopce s rozhlednou, lepší umístění by si člověk snad ani nemohl přát. Západ

slunce sledovaný z rozhledny nás okouzлил. Pro některé z nás – přesněji pro ty, co vstali za ranního kuropění – se tahle krása, podtržená zbytky noční mlhy, otevřela i při východu slunce.

Kraj je pozoruhodný zejména množstvím oblých kamenů volně rozestvých po kraji. Člověk obdělávající zdejší pole by asi příliš nesouhlasil, ale na pohled jsou bludné kameny moc pěkné. Nejzajímavější z obřích balvanů jsou viklany: největší český viklan je Husova kazatelna u Petrovic. Moc se nám líbila, ale rozhoupat ji, se nám, ani při množství silných rukou, nepodařilo.

→

Zajímá vás, jak vyrábí elektřinu konkurence dědečka ze Saturnina? Nás to zajímalo moc, a tak jsme zavítali do hráze Orlické přehrady. Na hlavu jsme nafasovali helmu a hurá do podzemí hráze. Žádné muzeum, na vlastní oči jsme viděli točící se mohutné turbíny chrlící megawatty do našich žárovek. Berte však tohle tvrzení s rezervou, žádní odborníci na elektřinu se z nás nestali ani po velmi poutavém výkladu.

→

A co dál? Přestane-li nás letos koronavirus trápit, rádi opět společně vyrazíme po republice některým jiným směrem. Zatím se mezi námi sice o tom jenom šušká, ale „tajný cíl“ by mohl být tentokrát v západních Čechách, kde zanechal mnoho svých stop proslulý architekt Jan Blažej Santini-Aichel. Je o něm známo, že ve své barokní gotice byl mistrem světla a tajuplných významů. Kdo by toto nechtěl poznat? (es)

Foto: archiv/klub OS Vyškov

Konečná stanice na schodech smrti

**Mauthausen. Nebýt nacistické
zvůle, možná by dnes název tohoto
městečka na břehu Dunaje v severním
Rakousku leckdo ani neznal. Stigmatem
koncentračního tábora, vybudovaného na
konci 30. let nad nenápadným městysem,
se však jméno Mauthausen stalo
synonymem bezcitné krutosti, s jakou
se zdejší oběti válečného požáru druhé
světové války mohly potkat.**

Kolik napínavých povídek z pera Otakara Batličky ještě mohlo potěšit dychtivé dětské čtenáře? Kolik dalších krásných písní Karla Hašlera mohlo zlidovět? A kolik skautských dobrodružství by ještě čekalo na Mirka Svobodu? Jejich plány, tvůrčí schopnosti a budoucnost se však rozplynuly za bránou Mauthausenu.

tábora a účasti na vzpomínkových setkáních. Při jedné z akcí byla na oldskautských ramenou symbolicky vynesena po pověstných 180 „schodech smrti“ v bývalém kamenolomu těžká žulová kostka. Jaké utrpení však přinášelo pro vězně vynášení až padesátikilogramových žulových kvádrů po těchto schodech? Při pohledu na dobovou fotografii z počátku 40. let musí každého mrazit v zádech! (hk)

V koncentračním táboře přišlo za sedm let o život na 200 tisíc vězňů. Některé prameny však uvádějí ještě vyšší čísla - až 300 tisíc obětí.

V této smutné statistice není nijak

malý ani počet téměř pěti tisíc utýraných či popravených Čechů a Slováků.

V Mauthausenu přišli o život mimo jiných i Mirek Svoboda, syn pozdějšího armádního generála a československého prezidenta, který v dětství skautoval v Kroměříži. Tragický osud zde potkal i písničkáře Karla Hašlera či světoběžníka a autora dobrodružných povídek z časopisu Mladý hlasatel Otakara Batličku.

Pro dnešní generaci vyvstává řada obětí z Mauthausenu i v příbězích projektu Skautského institutu Hrdinové války (www.hrdinovevalky.cz), sestavených desítkami členů Junáka. Na

zdokumentování osudů skautů, kteří zahynuli ve druhé světové válce, se podíleli v několika příbězích i členové Kmene dospělých.

O bolesti a utrpení, které všemi objekty lágru jakoby prostupovaly ještě dnes, po desetiletích od uhašení válečného požáru, vypovídá výmluvně i obrazová kronika s názvem Mauthausen - Konečná stanice. Vedle autora textu Vlastislava Janíka se na sestavení publikace podílel kolekcí více než čtyř set fotografií ze svého archivu i badatel a oldskaut Jaroslav Čvančara - Jáček. I tuto knižní novinku z nakladatelství Toužimský a Moravec tak lze považovat za kmenový příspěvek k poznání naší ještě ne tak dávné, ale o to víc bolestné minulosti.

Památku všech, pro které se Mauthausen stal konečnou stanicí života, si ovšem skauti připomínají i častými návštěvami bývalého koncentračního

Foto: Slavomil Janov, Jan Adamec, Hana Kaprálková a archiv Jaroslava Čvančary

Jak si čeští „oldi“ stojí na mezinárodním poli?

Světové společenství ISGF sdružuje na padesát tisíc dospělých skautů ze stovky národních organizací. Přibližně dvě třetiny zemí mají v ISGF statut řádných členů. Zbývající jsou čekatelé či čerstvě přichozí národní gildy i jednotlivci, společně zastřešeni v „centrálním oddíle“ Central Branch.

Česko, zastoupené v ISGF Kmenem dospělých skautů a skautek Junáka, je od přijetí do mezinárodního společenství v roce 1991

(tehdy ještě jako československá skautská „federace“ společně s oldskauty ze Slovenska) řádnou členskou zemí. Tento statut si udrželo i po rozdělení republiky.

Ve srovnání počtu členů celého společenství ISGF patří členská základna Kmene dospělých k největším. Bezmála tři tisíce českých oldskautů reprezentuje v ISGF poměrně velkou národní organizaci z první desítky nejpočetnějších gild. Nejsilnějšími oldskautskými státy jsou Itálie a Belgie, každá s téměř šesti tisíci členy. Následují Rakousko (3600) a Dánsko (3500). Pak už je na žebříčku ČR, následovaná Polskem (2700), Austrálií (2100) a Norskem (1100).

Početnost žádné národní gildy však ještě nemusí být předpokladem či zárukou cíle aktivity

dané země na mezinárodním poli. Příkladem opaku je německá organizace VDAPG, v níž je sdruženo „jen“ 700 dospělých skautů. Ti se ale zapojují nad jiné aktivně do většiny mezinárodních projektů, patří mezi nejštědřejší donátory dobročinných sbírek ISGF, aktivně usilují o pořadatelské akce zejména v evropském regionu. V subregionu Střední Evropy (SRZE) pak společně s Rakušany drží kormidlo programového směřování i řízení společenství.

Kmen dospělých se ovšem za své zahraniční aktivity také stydět nemusí. Na mezinárodní scéně jsme „zabodovali“ výrazně například vytvořením motivačního programu Oldskauting 21 (OS 21). Na středoevropské konferenci SRZE v rakouském Zeillernu v roce 2015 náš programový rámec vysoce hodnotila i tehdejší prezidentka ISGF Mida Rodrigues z Portugalska. Na předloňském Evropském fóru v Grossaru jsme se zase blýskli prezentací charitativního projektu pro podporu výcviku asistenčních psů. Navíc Středoevropský subregion ISGF nese symboliku vytvořenou v grafické dílně českého

oldskautingu. V rámci geografické oblasti Střední Evropy si renomé vydobylo i pořádání česko-slovensko-polského Trojsetkání.

I když skauting dospělých není postaven na soupeření či honbě za prestiží, je určitě v zájmu cti a hrdosti každé země i jednotlivce ukázat se také přes hranice. Na toto proto myslí i náš program OS 21, v němž je pilíř rozvoje mezinárodní dimenze stejně důležitý jako podpora skautingu mládeže, osobní rozvoj jednotlivců a klubová činnost, charita i práce pro společnost. Nezapomínejme na to! (os)

Dlouholetou a obětavou „styčnou důstojnicí“ mezi náčelnictvem Kmene dospělých a výborem Středoevropského subregionu ISGF je Ludmila Bělovská. Ač přes půl století žije v německém Mainzu, spolu s manželem Oldřichem – Oběm jsou srdcem doma stále v Česku. Také proto zůstali členy našeho národního oldskautského společenství. Za činnost na mezinárodním poli byla sestra Lída oceněna i čestným uznáním prezidia SRZE.

Výzva k diskusi nad tezemi o budoucnosti dospělých v Junáku

V členské základně Junáka - českého skauta se už delší dobu hovoří o postavení dospělých v našem skautingu. V rámci této diskuse je pozornost zaměřena i na specifickou problematiku Kmene dospělých.

Potřeba zmapovat a rozčlenit poměrně širokou a různorodou skupinu dospělých ve skautské organizaci vzešla z posledního Valného sněmu Junáka ve Velkém Meziříčí v roce 2017. Po sněmu byla vytvořena pracovní skupina Náčelnictva Junáka, která se danou problematikou začala zabývat s cílem vytvořit rámec pro širší diskusi v celém hnutí.

Pracovní skupina je sestavená z činovníků napříč strukturou Junáka, včetně zástupců Kmene dospělých. Díky týmové práci byla postupně zmapována škála jednotlivých seskupení dospělých uvnitř organizace. Činnost těchto seskupení probíhá zčásti samostatně podle jejich poslání a zaměření, místy se ale naopak prolíná.

O jakých seskupeních dospělých v Junáku hovoříme?

Ze všech dospělých v organizaci je s ohledem na jádro problematiky třeba předně vyčlenit skupinu činovníků, kteří se přímo věnují práci s mládeží. Jde zejména o vůdce, jejich zástupce a další dospělé, bezprostředně spjaté s výchovnou činností v oddílech a na obdobných pozicích ve střediscích i vyšších organizačních jednotkách.

Ze zbývajících množiny dospělých ve skautingu je nejvýraznějším celkem Kmen dospělých. V současnosti však už v Junáku vedle oldskautů působí i další seskupení dospělých. Mimo strukturu KD stojí například dospělí samostatně registrovaní ve střediscích. Programově autonomně pracují dospělí i ve zvláštních organizačních jednotkách, jako jsou Klub skautských sběratelů, Skautská ochranná služba, vzdělávací centra a další.

Výrazně se profiluje i Skautský institut a jeho fóra, která propojují skauting s veřejností. S dospělými v Junáku se pak prolíná i nemalý počet spolupracujících rodičů nebo podporovatelů skautingu.

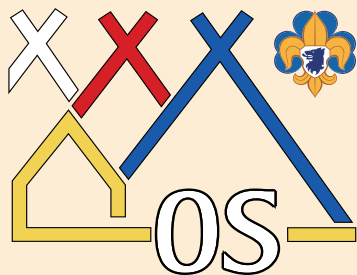
Výsledky činnosti pracovní skupiny a následně podněty k dané problematice získané z členské

základny budou zpracovány do souhrnného dokumentu. V něm budou zahrnuty i případné návrhy pro úpravu struktury uvedených skupin dospělých a jejich činnost v rámci Junáka - českého skauta do budoucna. Tento materiál pak bude předložen na jednání řádného valného sněmu.

Soubor tezí k diskusi

Aby bylo možno vytvořit souhrnný dokument o postavení dospělých v Junáku a poté jej předložit k projednání valnému sněmu, je nutno pro diskusi a možnost vyjádření názorů členské základny k této široké problematice vytvořit odpovídající prostor.

Před samotnou diskusi byla celá oblast vymezena souborem tezí, které vytvořila pracovní skupina Náčelnictva Junáka. Problematice Kmene dospělých se věnují čtyři teze, v celém souboru v pořadí 7 – 10. K těmto tezím se nyní mohou vyjádřit všichni oldskauti.

Prostor pro názory

Teze jsou formulovány jako definice jednotlivých okruhů s jednou či více otázkami, které obsah problematiky dále rozvíjejí.

„Teze nyní předkládáme k diskusi členské základně Kmene dospělých,“ říká náčelník KD Jiří Wolf – Pando. „Je zapotřebí se s nimi seznámit a v klubech se snažit zadané otázky zodpovědět. Očekáváme, že získáme bohatý soubor názorů, podle konkrétních zkušeností v jednotlivých místech, kde kluby působí.“

Jarní start náčelnictva

První „výkop“ už provedlo náčelnictvo Kmene dospělých na svém jarním zasedání po Velikonocích. „S ohledem na přetrvávající epidemii koronaviru jsme jednali jen v on-line konferenci. Protože se ale jedná o natolik závažnou problematiku, je v plánu další jednání náčelnictva ještě před prázdninami – a jak doufáme, už ve formě tradičního zasedání,“ dodává Jiří Wolf.

Pokud to situace dovolí, výsledky diskuse v klubech, případně v rámci setkání oldskautů v okresech, budou shrnuty na plánované podzimní Kmenové poradě. „Věřím, že se na tomto početnějším fóru budeme moci sejít. Od Kmenové porady očekáváme, že

na celou problematiku budoucnosti oldskautingu a dospělých v organizaci vůbec získáme potřebný široký náhled i s návrhy na řešení sporných okruhů,“ shrnuje postup diskuse náčelník KD.

Slovo dostane každý

V tomto vydání speciálu Oldskauting otiskujeme zmíněné

čtyři teze k problematice Kmene dospělých. Každá teze je uvedena základní myšlenkou, která stručně definuje okruh problematiky. Následuje pak jedna, nebo více otázek, jejichž zodpovězení umožní sestavit potřebné spektrum názorů na daný okruh.

Přestože některé části tezí jsou v otázkách adresovány náčelnictvu KD, mohou se i k těmto oblastem vyjádřit samotní členové KD. Jejich názory budou sloužit jako podklad pro jednání NKD.

Okruhy problematiky KD a otázky k zodpovězení

Teze č. 7

Chceme vyjasnit, kdo se v Junáku má „starat“ o dospělé jako celek (systémově).

Je shoda na tom, že to nemá být jen Kmen dospělých?

Teze č. 8

Chceme ujasnit k čemu a proč máme Kmen dospělých.

Jak by se Kmen dospělých postavil k tomu, že by existovaly i jiné oddíly dospělých mimo samotný KD, tak, jak jej známe nyní?

• **Jak má současný Kmen dospělých vypadat za 5/10 let?**

– včetně počtů klubů, členů, ...

– má být v každém středisku klub KD? Je toto cílem?

– proč?

– jaká je ideální věková struktura? Liší se od dnešního stavu?

• **Komu se Kmen dospělých „zodpovídá“?**

– Kde čerpá KD podporu?

– Jakou autonomii mají kluby KD a Kmen dospělých?

– Jaký je vztah KD k Junáku jako celku?

– Může Náčelnictvo Junáka úkolovat KD?

– Jaký je smysl existence Kmene dospělých v Junáku?

Jaký je časový harmonogram?

Na zamyšlení nad tezemi je dostatek času, není důvod ke spěchu. Diskuse může probíhat na různých fórech v rámci Kmene dospělých – v klubech, na setkáních poradních sborů okresních a krajských legátů, vítány jsou všechny názory jednotlivců.

Jak už bylo uvedeno, tématem postavení KD do budoucna se bude na počátku léta zabývat náčelnictvo KD a poté podzimní Kmenová porada.

Výsledky diskuse nad tezemi v členské základně KD budou shromážděny prostřednictvím okresních a krajských legátů. Pokud se k tezí vyjádří jednotlivci, mohou své odpovědi zasílat také písemně na adresu Junák – český skaut, Náčelnictvo Kmene dospělých, Senovážné nám. 24, 110 00 Praha 1, nebo je zaslat elektronicky na e-mailovou adresu: oldskauting@email.cz.

Teze č. 9

Chceme definovat problémy spojené s oddělenou organizační strukturou Kmene dospělých a najít způsob řešení.

- Jaké jsou bariéry rozvoje a růstu programu v Kmeni dospělých v současné době?
- Organizační struktura Kmene dospělých není v systému skautIS nijak evidována – chceme Kmen dospělých evidovat?
- Kluby KD podle předpisů nejsou chápány stejně jako jiné oddíly na středisku (organizačně).
 - Proč?
 - Chceme to tak?
- Vyhovuje Junáku jako celku i samotným oldskautům současná struktura Kmene dospělých?
 - Podle řádu je poměrně složitá (valné hromady na všech úrovních...) – je to něco, co KD potřebuje/vyžaduje, nebo by stál o zjednodušení?
 - Co je přínosem stávající struktury?
 - Pozice legáta – jaká je jeho funkce (čím je specifická oproti jiným kategoriím/oddílům), co přináší?
 - Jak řešit rozpor mezi předpisy Junáka a požadavky/potřebami KD?

Teze č. 10

Chceme zvážit vytváření oddílů dospělých, které jsou mimo organizační strukturu Kmene dospělých.

- Co přináší členům Kmene dospělých vlastní členství v kmeni? Když nebude oddíl dospělých členem KD, o co vlastně přichází?

Kouzlo „old-scoutingu“ v dobovém šatu

Je to balzám na duši. Listovat bezmála sto let starou brožurkou Old scouting, jak ji v roce 1926 sepsal Josef Šimánek.

Kouzlo „pravěku“ oldskautingu dýchne na dnešního čtenáře už úvodním věnováním autora „všem, kdož překročili chlapecký věk, ať již dnes nebo před dávnými lety a chtějí si zachovat do pozdního věku nebo zнова neléztí svěžest a radost mládí“.

Otevřeme tedy namátkou několik stránek příručky Old skauting a začtěme se do textu na zežloutlých listech brožurky. Věru, jako správný básník otevíral Josef Šimánek pro odrostlé skauty bránu k další cestě za sebeznaním, rozvojem osobností i dobrodružstvím. Vše s náležitou poetikou dobového šatu tehdejšího jazyka.

Jednotlivé úryvky z knihy jsou uvedeny názvy kapitol, z nichž jsme texty čerpali. Už i ty napovídají leccos o podobě oldskautingu na počátku dvacátých let minulého století.

Krása a zdraví

Oldskautovi každé jitra musí být znovuzrozením v radosti, síle a kráse. A když ráno vstane ze svého zdravého, spartsky upraveného lože, dá vykonat řadu pohybů všem svalům svého těla, a studená, otužující lázeň bude ukončením ranního cvičení. Neznám krásnějšího pocitu nad onen, kdy ráno, za nejprudšího mrazu, vykonám své obvyklé cviky a pak ledová voda, stékající po mém těle, zahaluje mne v bílý oblak jemné mlhy, zatím co celá kůže, zrudlá masáží ledových doteků, radostně dýchá, aniž jakýkoliv zárodek choroby může k ní najít přístup...

Antický ideál

Americké zálesáctví a indiánský kult přírodní mají zajisté mnoho ušlechtilých a sugestivních prvků a je zcela správné, že si jich skauting horlivě všimá. Avšak chytati se jich křečovitě a zapíratí vše ostatní, znamená

nejnebezpečnější kulturní perversi, která není o nic horší než perverse jiného druhu...

Oldskaut v klubovně

Výzdoba klubovny necht vždy naznačuje styk oldskautův s přírodou a jeho znovudobývání klasického ideálu. Na policích a ve skříních jsou vystaveny a uloženy trofeje skautské.

Budou zde ceny, v závodech získané, herbáře, sbírky entomologické, různé preparáty, uzříme totemy, vlajky...

Den v přírodě

Oldskautský klub může účelně a zábavně vyplnit den v táboře...

Konání rozmanitých prací technických, učení se stavbám táborovým, fotografování zvířete, výroba předmětů denní potřeby v táboře, radio, pozorování a studium přírody v jejich nespočetných projevech etc.

etc., to vše poskytne skautu nepřehledné množství programové, jimiž se nejen nadmíru rozšíří okruh vědomostí a duševní obzor, nýbrž i poskytně členům tábora pestrá zábava a zdokonalení jejich soběstačnosti v životě praktickém.

K srdci Slovenska je pak třeba vyšlápnout na vrchol kopce Hrb u obce Lubietová v pohorí Poľana, východně od Banské Bystrici,“ doplňuje popis úvodní etapy expedice její aktivní účastník Luboš Lehký z Liberce.

Druhou rovinou projektu je zmapování 100 zajímavých, leč turisticky poněkud opomíjených míst a lokalit v obou zemích. Z těchto „utajených“ zákoutí Česka a Slovenska pak bude vytvořen atlas, který může sloužit všem skautům i veřejnosti při plánování zajímavých výletů.

V této fázi putování se pro oldskauty staly atraktivním cílem výprav také místa, spjata s historií skautingu u nás. Jedno takové „neznámé“ místo dohledal Josef Kopecký – Bill ze Světlé nad Sázavou.

„Jsem sběratelem skautských knih a časopisů. V jedné publikaci jsem narazil na kolorované obrázky prvních skautů, kteří s A. B. Svojsíkem tábořili v roce 1912 nedaleko Lipnice nad Sázavou. Na dvou dobových snímcích jsou skauti zachyceni – zřejmě při cestě k nákupu potravin u místních sedláků – u kamenného kříže a u rybníčku ve vesnici Závídkovice. Zaujalo mě to, protože je to nedaleko od mého bydliště. Do Závídkovic jsem se vypravil – a obě místa nalezl! Ani se za těch více než sto let nezměnila,“ popisuje Bill své mapování a příspěvek do skládání atlasu. (sj)

Po zavátých stopách skautské historie

Už třetím rokem putují oldskauti křížem krážem po celé české kotlině, Moravě a Slezsku. Překračují ale i východní hranici k našim nejbližším sousedům. V den 100. výročí vzniku samostatné republiky – 28. října 2018 – byla v rámci motivačního programu OS 21 odstartována poznávací expedice Československo křížem krážem.

Akce je rozčleněna do dvou rovin: V úvodní etapě jde o výzvu k návštěvě jednoho či více ze čtyř mezních míst na mapě ČR, tedy nejsevernějšího, nejjižnějšího, nej-

východnějšího a nejzápadnějšího bodu republiky. Zdatní cestovatelé mohou vyrazit na obdobná místa i na Slovensku. Ti, kteří toto absolvují, naplní do puntíku motto vetknuté do názvu poznávacího projektu – Československo křížem krážem.

„Třešničku na tento turistický dort pak mohou dát ti, kteří ještě přidají

návštěvu geografických středů obou zemí – v Česku je střed republiky u obce Číhošť na pomezí Vysočiny a středních Čech.

Zapojte se aktivně do expedice Československo křížem krážem! Připravujete na premiérovou výpravu? Zašlete nám zprávu o svých cestách a dosažených místech!

S ohledem na situaci, která vznikla vypuknutím koronavirové epidemie s řadou omezení, včetně cestování, prodlužují iniciátoři projektu původně tříletý termín akce (28. 10. 2018 - 28. 10. 2021) o další tříleté období. Času na výpravu je tedy stále dost. Expedice vyvrcholí až 28. října 2024!

Podrobnosti o expedici na webu: moto.skauting.cz

Jak se scházíme v online klubovně

Řada klubů OS v době, kdy je osobní setkávání nemožné či značně omezené, zvolila ke schůzkám formu internetových konferencí.

Zprvu sice někteří oldskauti trochu tápali, jak propojit své party členů a přátel tímto elektronickým mostem. Postupně se ale gramotnost uživatelů internetu i z řad dříve narozených zvýšila natolik, že dnes není výjimkou, že se on-line schůzek zúčastňují i skautští senioři.

Na snímku z monitoru počítače je zachycena schůzka oldskautského klubu Jestřábi Praha, kteří se takto i s dalšími přáteli-foglarovci setkávají prostřednictvím virtuálního mostu už od podzimu.

Ve „virtuální klubovně“ skauti diskutují a spřádají plány na společné akce neméně vášnivě jako tvář v tvář. A tak i na březnové schůzce byl naplánován vzpomínkový happening v Poděbradech, na němž účastníci absolvují symbolický rekreační přespolní běh – Kros ve stopách hrdinů. Poběží se v parku u městského vodojemu. Tam v rámci přípravy na akce proti komunistickému režimu zdokonalovali svoji fyzickou Ctirad a Josef Mašínové a Milan Paumer. Z jejich běžeckého tréninku se dochovala známá momentka, takže trať krosu povede přímo po jejich dávných slépějích... (jr)

Stoletý mladík z Opavy

Skaut je mladíkem i ve zralém věku. Ač uvedené sousloví nepatří do skautského desatera, řada doyenů našeho hnutí prokázala, že i se šedinami na skráních je možno překypovat životní svěžestí a elánem.

Přibližně v době pořízené této nejstarší podobinky dnešního stoletého jubilanta začal Mirek Klimeš cvičit v opavském Sokole. Zanedlouho jej však zlákal skauting.

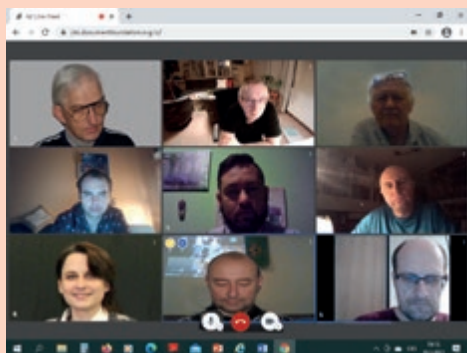

Do této skupiny oldskautů patří i Miroslav Klimeš, člen klubu Kmene dospělých ze střediska v Opavě. Dva dny před příchodem letošního jara, 19. března, oslavil bratr Baghýra své 100. narozeniny!

Vedle nejstaršího českého skauta Eduarda Marka - Hroznýše z Prahy, který krátce před jubiletem ze severní Moravy přijímal

gratulace k 104. narozeninám (!), se tak Miroslav Klimeš zařadil v pořadí druhý do kmenového „klubu stovkařů“.

Jako devítiletý chlapec začal Mirek nejdříve cvičit v opavském Sokole, ale nakonec jej více uchvátil skauting. Stal se členem 1. chlapeckého oddílu a později byl i zástupcem oddílového vůdce. Svě

skautské zážitky si pečlivě zapisoval do deníku. Ten se zachoval dodnes a stal se i pro skautské historiky ryzím pramenem vzpomínek na prvo-republikovou podobu junáctví v tomto regionu.

V již neklidném roce 1938 se Klimešova rodina z Opavy odstěhovala. Mírek absolvoval studia na gymnáziu ve Valašském Meziříčí a abiturient-ský kurz při obchodní akademii v Olomouci. To už se nad Evropou ale stahovala válečná mračna. Postihla i Miroslava Klimeše, který byl v roce 1942 totálně nasazen a v Německu musel pracovat pro ocelářskou a zbrojní firmu Krupp.

Nedlouho před koncem války unikl dalšímu pracovnímu přesunu do Polska a se svou budoucí ženou Ritou se v ilegality ukrývali v okleštěné vlasti.

Po osvobození pracoval nejdříve v nemocenské pojišťovně. Nakonec po léta zúročoval své jazykové znalosti jako průvodce v Čedoku. V cestovní kanceláři působil až do

odchodu do důchodu.

Ke skautingu se vrátil opět na sklonku 60. let díky své druhé manželce Miladě, která byla v Opavě významnou činovnicí dívčího kmene.

I když bratru Baghýrovi už zejména nohy neslouží tak jak za mlada, stále se živě zajímá o dění ve skautingu a zapojuje se do činnosti v oldskautském klubu. Nejraději je však stále obklopen mládeží. Žáci opavských škol i skauti pak mohou potvrdit, jak je skvělým vypravěčem svých vzpomínek.

Na závěr tak přidejme jednu jubilantovu příhodu z mladých skautských let, jak ještě v době svých ojedinělých kulatin na ni Miroslav Klimeš živě vzpomíná:

„Jednou jsem jako skaut pomáhal v parku nedaleko opavského Východního nádraží při dobročinné sbírce pro Červený kříž. A právě tehdy přijela do Opavy dcera

Vojenská uniforma slušela Miroslavu Klimešovi stejně jako skautský stejnokroj.

Ani z odřených desek, ani ze žlutnoucích stránek skautského deníku Miroslava Klimeše nevyprchalo kouzlo skautování za první republiky.

prezidenta T. G. Masaryka a předsedkyně Československého červeného kříže Alice Masarykové. U stolu u vchodu do parku jsem stál vedle výběřčího příspěvků. Paní Alici zřejmě potěšilo, že do práce pro dobrou věc se zapojuje i mládež. Tak mě pohladila po hlavě a řekla:

No, ty jsi hodný chlapec, hodný skautík, že pomáháš Červenému kříži. Pamatuji si to, jako by to bylo včera. Ale kdo by na takovou pochvalu zapomněl?“ dodal Baghýra se stále šibalským úsměvem mladíka na rtech... (os)

Na konci 60. let bratr Baghýra společně s manželkou Miladou nechyběli v řadách těch, kteří na Opavsku znovu rozmýšlevali plamínek z udusaného ohniště skautingu. K tradičním akcím v době druhé obnovy činnosti Junáka patřil i výstup k mohyle Ivančena v Beskydech.

Foto: archiv Miroslava Klimeše a Paměť národa

Když „Slza“ roní slzy...

Legendární Sluneční zátoka. Téměř mýtický věhlas získala díky literárnímu příběhu Jaroslava Foglara o Hoších od Bobří řeky. „Slza“ však existuje však i ve skutečnosti. Rozkládá se v mohutném říčním meandru, čtyři kilometry jihovýchodně od Ledče nad Sázavou.

V rámci tradičního červnového setkání milovníků spisovatelova díla si ve Sluneční zátoce dávají každoročně přátelské dostaveníčko i desítky oldskautů.

Výběžek nádherné louky je

jakýmsi prodlouženým jazykem lesního hřebene, který se v těch místech zvedá vysoko nad údolí Sázavy. Právě na pažitu této louky stával od počátku 30. let minulého století až do roku 1945 letní tábor

pražské Dvojky, nejstaršího českého skautského oddílu. Při loňském Setkání ve Sluneční zátoce zde skauti v pražských Kbel postavili symbolický podsadový tábor z krájin, který připomněl 75. výročí posledních prázdnin Dvojky – Tábor svobody – v tomto místě.

I když loňské setkání vydatně smáčel déšť, účastníci akce vzdor bahnitému terénu nevynechali ani

Foto Slavomil Janov a František Kupr

Foto: archiv Skaut - S. S. V.

procházku k žulovému obelisku na rozhraní lesa a louky — památníku letních táborů Foglarovy Dvojky.

Nyní — možná na dlouhé roky — se však toto idylické místo, změnilo k nepoznání.

Kůrovcová kalamita, která postihla masiv blízkého hřebene Melechova, dominantního vrchu středního Posázaví, se posunula v nebývalém rozsahu až ke Sluneční zátocce. Lesníci proto museli v zimě vykácet prakticky celý lesní porost u Sluneční zátoky. Při těžbě a stahování dřeva

dostala pod koly těžké mechanizace zabrat i samotná táborová louka.

Připomeňme si proto dnes Sluneční zátoku několika fotografiemi tak, jak ji v předchozích letech znala většina návštěvníků při červnovém setkání. Měně známé jsou pak momentky zátoky, spící pod načechranou zimní bělostnou příkrývkou.

O to víc se derou slzy do očí při pohledu na stejná místa, jak byla objektivem zachycena na konci letošní zimy... (sj)

Foto archiv/Sluneční zátoka

Je výzva zakladatele už jen přežitkem?

S rokem 1907 se poji nejen zrod skautingu a Baden-Powellův první tábor na ostrově Brown Sea, ale také založení světového společenství esperantistů na kongresu v Cambridge.

Samotný skautský náčelník-zakladatel B-P se stal příznivcem nově vytvořeného jazyka, protože v něm viděl způsob snadného dorozumění se mezi skauty, třeba na průzkumné výpravě, aniž by jejich řeči rozumělo nezvané ucho.

Hned v prvním vydání příručky Scouting for Boys (Skauting pro chlapce) vyzýval náčelník k učení se esperanta slovy: „*Pokud chcete ve své hlídce používat tajný jazyk, měli byste se všichni pustit do práce, abyste se naučili esperanto. Není to těžké a je vyučováno v malé knížce, která stojí jeden cent. Tento jazyk se používá ve všech zemích, takže byste se teď mohli dostat do zahraničí.*“

Také v dalším období byl B-P i jeho manželka Olave horlivými podporovateli všech, kteří se esperanto učili. Vyplývá to i z dopisů, které už po manželově smrti psala Olave v roce 1950 do USA představitelce amerického dívčího skautingu Lidii DeVibisové. Při vzájemné komunikaci se obě skaut-

Myslíte, že našemu dopisu v esperantu budou skauti v Austrálii rozumět?

ky shodly, že by bylo dobré oslovit manželku prezidenta USA Eleanor Rooswellovou, která byla předsedkyní Výboru pro lidská práva OSN, k výzvě šíření esperanta ve školách a organizacích po celém světě. „*Bylo by to pro svět opravdu důležité a zvláště užitečné pro dobré porozumění mezi lidmi, kteří jsou kvůli jazykové rozmanitosti rozděleni,*“ píše se v dopisu Olave Baden-Powellové.

I na základě těchto podnětů a přimluvy tehdejší první dámy USA si podporu výuky esperanta vzala za své i světová organizace UNESCO: V roce 1954 a následně o třicet let později bylo vydáno doporučení, aby se esperanto stalo mezinárodním dorozumivacím jazykem.

Samotní skauti se přidali k propagátorům této myšlenky už

v roce 1918, kdy byla založena mezinárodní Liga skautů-esperantistů – Skolta Esperanto Ligo (SEL). Liga pořádala na podporu výuky univerzálního jazyka letní tábory v různých zemích, v Československu se uskutečnil v roce 1926.

Rozmach esperanta mezi skauty bylo možno pozorovat na sklonku 60. let. V srpnu 1969 představila SEL delegátům Světové skautské konference v Helsinkách

první skautskou knihu v esperantu Boramborea Lingvo – Jazyk Jamboree. Nová verze publikace pak byla vydána v roce 1995. Pro zájemce vydává SEL i buletin La Skolta Mondo – Skauting ve světě.

V době krátké obnovy činnosti Junáka (1968 – 1970) vzniklo v Československu několik center skautů-esperantistů. Stručný jazykový kurz byl otištěn i na stránkách časopisu Skaut-Junák.

Není bez zajímavosti, že i mezi oldskauty v Kmeni dospělých byla (a stále je činná) i skupina skautů-esperantistů. V roce 2009 například Jiří Vencel – Hary z České Třebové napsal o esperantu ve skautingu svoji absolventskou práci lesní školy v Miletíně. Text

byl dvojjazyčný – v češtině i esperantu – a také ústní obhajobu práce zpestřil několika esperantskými větami.

V esperantu se také dočkala vydání nejznámější knížka Jaroslava Foglara Hoši od Bobří řeky. Pod názvem La Knaboj de Kastora Rivero vyšla v roce 1996.

Vývojem společnosti a globalizací světa s dominantním nástupem angličtiny jako hlavního jazyka pro dorozumění (do stínu angličtiny se ostatně dostal zčásti i „jazyk diplomatů“ francouzština) byly snahy o prosazení esperanta utlumeny i ve skautingu. Zůstává tak otázkou, zda esperanto jako originální mezinárodní – ale třeba uvést, že i s jistým hendikepem uměle vytvořený – jazyk má ještě v současnosti šanci na výraznější oživení mezi skauty.

V zájmu rozvoje odkazu Roberta Baden-Powella by určitě stálo za to, aby esperanto neskončilo jen ve skautském muzeu. (sj)

Zachyceno v proudu času

Jedna z výzev motivačního programu OS 21 v předchozím období nabídla oldskautům možnost účasti ve fotografické soutěži Skautským objektivem v proudu času.

Soutěž vedla zájemce k celoroční aktivitě: Úkolem bylo zachytit fotoaparátem libovolně vybrané místo v krajině v proměnách čtyř ročních období. Díky desítkě účastníků se na stole hodnotitelů sešla zajímavá kolekce momentek, výstižně dokumentujících, jak pestrou mozaiku rozmanitých podob získává příroda v toku času. Proto je dobré uchovat tuto mozaiku i prostřednictvím fotografií.

Oldskautské fotografické zápolení si dnes připomeňme třemi sériemi snímků, které redakci oldskautského časopisu Magos, jenž byl vyhlášovatelem soutěže, zaujaly nejvíce.

Na letitý vzrostlý strom jinanu dvouláčného (ginkgo biloba), rostoucí v klášterní zahradě obce Doksany na pravém břehu Ohře

jižně od Litoměřic, zacílil svůj fotoobjektiv člen pražského 145. klubu OS Naděje Ondřej Přerovský - Lazebník. Majestát památné dřeviny výrazně podtrhuje právě její působivý měnící se „sezónní šat“.

Ze středního Posázaví je pak druhá kolekce snímků. Jejich autorem je Bohumil Koláček – Abbé z Březiny u Zruče nad Sázavou. Fotograf nemusel za atraktivními snímky krajiny pod vrchem Fiolník daleko od domova: Železniční trať vede přímo za humny Abbého venkovské usedlosti. Že i do těchto míst se vyplatí naplánovat některou klubovou výpravu, svědčí nejen soutěžní momentky, ale i „přídavek“ ze stejné lokality: Právě zde, na železniční zastávce Laziště, čeká na příjezd motoráčku „Posázavského

pacifiku“ slavný klub Rychlých šípů a v pozadí dobíhá na nástupiště i parta Bratrstva Kočičí pracky. Obraz je dílem malíře Marko Čermáka.

Také poslední čtveřice snímků zachytila proměnu přírody od jara do zimy prostřednictvím zdánlivě obyčejných korun stromů – břízy a smrku. Jen několik desítek metrů od svého domova v Kutné Hoře našla tento vhodný objekt pro objektiv fotoaparátu Hana Kaprálková. V učebnicově správnou dobu byl její zásluhou pořízen zejména snímek ledových rampouchů na větvích stromů. (sj)

Do Památníku Vojna v Lešetících míří za poznáním smutné historie naší nedávné minulosti kroky mladých i dříve narozených návštěvníků. V bývalém pracovním táboře natáčela také režisérka Olga Malířová Špátová dokument *Jednou skautem, navždy skautem*. Zásvěceným průvodcem členů skautského oddílu po areálu lágru byl ředitel Hornického muzea Josef Velfl. Zastavení u výstavních panelů expozice *Lilie za ostnatým drátem* pak nutí každého k zamyšlení...

Foto: Slavomil Janov

V šlépějích doby nesvobody

Už téměř pět let je návštěvníkům Památníku Vojna v Lešetících na Příbramsku přístupna expozice o skautingu ve třetím odboji - Lilie za ostnatým drátem. Byla otevřena v červnu 2016 jako společný projekt Kmene dospělých skautů Junáka a partnerského Hornického muzea v Příbrami.

Expozice *Lilie za ostnatým drátem* však určitě není jen „nehybnou“ výstavou. Jak ukazuje několik příkladů z činnosti pražských oldskautů, může inspirovat i k vlastním aktivitám návštěvníků v duchu myšlenky projektu.

Káva a krajíc chleba

Jistě leckdo v dětství lovil proslulé bobříky po vzoru Foglarových Hochů od Bobří řeky. Pro jedlíky či mlsné jazýčky patřila bezesporu k nejtěžším zkouškám celodenní hladovka, zpestřená pouze povolenými doušky vody na utišení trýznivé žízně.

Co však zkusit ulovit bobříka hladu jako připomenutí útrap, které prožívaly v 50. letech i stovky skautů v pracovních lágrech

a komunistických žalářích? Tak se zrodila i výzva k celodennímu půstu v den, kdy si připomínáme smutné výročí únorového puče KSČ. „V táborech nucených prací měli vězni často k jídlu jen hrnek neslazené cikorky a okoralý, či dokonce plesnivý krajíc chleba,“ připomíná iniciátor oldskautské výzvy „vězeňského“ bobříka hladu Radek Petr. „Kdo si toto zkusí třeba jen v jediný den, určitě bude dřívější

dobu nesvobody vnímat mnohem intenzivněji.“

Výzva pražských oldskautů k této zkoušce odhodlání a vytrvalosti zaznívá v předvečer 25. února už několik let. Řada „lovců bobříků“ ji také každoročně podstupuje. Letos na všechny čekala i drobná kartička, kterou připravil člen střediska Bratři Mašínů

Tomáš Vučka. „Žijeme v hojnosti, proto takové krátké odříkání určitě nikomu neuškodí,“ říká tvůrce pamětního lístku a sám úspěšný „lovec“.

Vyzkouší si v příštím roce ulovit „vězeňského“ bobříka hladu s šálkem neslazené kávy a krajícem chleba k snídani jako celodennímu jídlu i další oldskauti?

Kresba: Tomáš Vučka

Zastavení u pomníčků

Prolnutím ideje výstavy Lilie za ostnatým drátem a dlouhodobé aktivity mapování skautských pomníčků, kterou před půl druhou desítkou let odstartoval oldskaut Ivan Vápenka, je i druhý projekt – Hledání šlépějí doby nesvobody.

„Při výletech či klubových výpravách můžeme vyhledávat pomníčky a památníky, které připomínají skautské oběti represí komunistického režimu od konce 40. let až do roku 1989,“ popisuje zase další výzvu v návaznosti na expozici v Památníku Vojna jeden z pražských oldskautů Jiří Lukšíček – Rys.

On sám v 50. letech patřil mezi skauty střediska Ostříž, kteří se postavili na odpor vládnoucí moci. Za účast ve skautském odboji pak strávil více než šest let „na uranu“ v jáchymovských lágrech Svornost, Nikolaj a Rovnost. „Doba komunistické zvlů nesmí být zapomenuta. Proto si ji třeba připomínat tak, jak je zachycena v Památníku Vojna, nebo při objevování skautských stop z doby nesvobody“, zdůrazňuje bratr Rys.

Narazíte-li na svých výpravách na pomníček, pamětní desku či jinou připomínku skautů z třetího odboje, přispějte k vytvoření jejich mapy zasláním zprávy o objevu na e-mail skautskapamet@email.cz. (sj)

Na okraji bývalého lomu Mexiko v Českého krasu na Berounsku je možno zastavit se u pomníčku politických vězňů, kteří zde byli nuceni pracovat v tvrdých podmínkách při těžbě vápence.

Foto: archiv/Oldskauting.cz

Také twinning čeká na otevření hranic

Bezmála v celé historii činnosti světového společenství skautů a skautek (ISGF) jsou jedním z pilířů mezinárodní spolupráce co nejtěsnější styky jednotlivců, klubů či celých národních gild – twinning.

Výraz „twinning“ znamená partnerství. V rámci daného projektu je výzvou, aby se kontakty mezi členy ISGF rozvíjely v co nejužší formě přátelství - od dopisování přes osobní setkání, vzájemné návštěvy i pobyt přímo u hostitele.

Dlouholeté zkušenosti prokázaly, že díky tomuto partnerství napříč mezinárodním společenstvím dospělých skautů a skautek dochází k výraznému zvyšování porozumění mezi členy ze zemí s naprosto odlišnými historicko-spoločenskými tradicemi a kulturou.

Twinning bourá i bariéry rasových rozdílů. Při kontaktů dospělých skautů se však také ukázalo, že ani jazyková bariéra není nepřekonatelným problémem. Řada partnerství v rámci twinning prokázala, že vzájemně se domluvit dokáží i ti, kteří nehovoří plyně jazykem svého protějšku. Naopak twinning je motivačním nástrojem, díky němuž lze své znalosti cizí řeči ve velké míře rozšiřovat.

V rámci projektu existují tři úrovně vzájemného partnerství: Základem jsou osobní kontakty jednotlivců. Ty mohou vést i o úroveň výše, k rozšíření styků mezi zahraničními kluby (místními gildami). Na nejvyšší stupeň pak dosahují členské země, které partnerství rozvíjejí mezi celými národními společenstvími.

Od roku 1989 provází

twinning speciální symbol: Představují jej dvojčata různých barev, které v přátelském stisku rukou obklopují znak ISGF.

V současnosti může twinning napomáhat oldskautům napříč zeměkouli alespoň k částečnému překonávání vzájemné izolace.

Dnes už klasické dopisy střídá častější elektronická komunikace a sociální sítě. Ať už jsou

však „dvojčata“ v kontaktu jakoukoliv formou, toužebně očekávají, až se znovu otevrou hranice a stisk rukou či objetí bude opět možné tvář v tvář.

V rámci Kmene dospělých patří k průkopníkům twinningu oldskauti z Hradce Králové, Vyškova, Brna a Prahy. Účastníci získávají také certifikát partnerství. Podrobné informace o projektu jsou zveřejněny na webu isgf.org/index.php/en/twinning, popř. je možné se obrátit na náčelnictvo Kmene dospělých (oldskauting@email.cz). (os)

Foto: Slavomil Janov

Před 99 lety se v Gilwellu otiskly poprvé české stopy

O prázdninách 1922 se do anglického Gilwellu u Londýna vypravila dvojice českých skautů, aby se v kolébce skautingu zúčastnila výcvikového kurzu pro vůdce. Vedle Čechoangličana Ernie Dicka to byl tehdy devatenáctiletý Frank Alexander Elstner.

Cesta českých skautů na Scout Master Training Course byla doporučena A. B. Svojsíkovi mezinárodním zpravodajem světového skautského ústředí Hubertem Martinem. Ten při své návštěvě Národních skautských slavností v červenci 1922 v Praze ocenil úroveň československého skautingu. Pozvání do Gilwellu pak mělo podnítit úsilí Svazu skautů vytvořit pro přípravu vůdců ucelený vzdělávací systém.

Ernie Dick byl rodilý Angličan, který byl v době první světové války internován v Praze. Pro F. A. Elstnera byl tak dobrým parťákem i kvůli

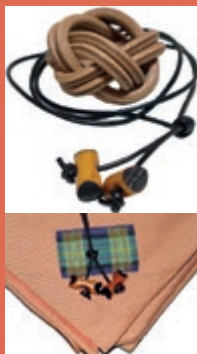
znalosti jazyka. Frank tehdy ještě angličtinu dokonale neovládal. To bylo nakonec i jednou z příčin, proč Elstner kurz v Gilwellu neukončil závěrečnou písemnou prací. Po návratu z Anglie ji měl zpracovat v předepsané lhůtě. V kombinaci úskalí s cizím jazykem a vyčerpáním v práci ve Svazu skautů nedokázal úplně absolvovat wood-badge kurz dotáhnout do konce.

K Elstnerově cti ovšem slouží, že zkušenosti získané v Gilwellu plně zúročil ve prospěch našeho skautingu: Organizačně i programově měl zásadní podíl na přípravě první Lesní školy, která se uskutečnila v srpnu 1923 v Jemčinské oboře u Stráže nad Nežárkou v jižních Čechách. Elstner také vedl první část kurzu, ve druhé polovině jej vystřídal další významný představitel prvorepublikového skautingu, spisovatel Jaroslav Novák – Bratka.

Tři odznaky z Anglie

Tradičními insigniemi absolventů kurzu v Gilwellu jsou tři odznaky: Prvním je trojcípý šátek v šedo-béžové barvě s růžovou podšívkou s obdélníčkem tradiční skotské tkaniny – tartanu v dolním cípu. K šátku získávají absolventi Gilwellu dvouřadový kožený turban a řemínek s dřevěnými korálky s opálenými konci – wood-badge. Kurzem v Gilwellu prošla desítky českých skautů. Posledním absolventem z roku 1993 - a jediným žijícím - je Ondřej Vanke. Někdejší zahraniční zpravodaj Junáka a člen Evropského výboru WOSM je dnes členem oldskautského klubu střediska Vítkov v Praze.

Podrobné informace o Gilwellu jsou uvedeny na webu wikiwand.com/cs/Wood_badge.

Lesní školy OS

Při stoletém jubileu organizovaného oldskautingu u nás je třeba připomenout důležitou roli lesních škol ve skautingu dospělých. Po ustavení KD v roce 1990 se první Lesní škola OS uskutečnila v junácké rezervaci Červený Hrádek u Sedlčan ve středních Čechách v roce 1998. Další se konaly v ročních a dvouletých cyklech. V současnosti je LŠ připravována aktuálně podle potřeb KD a zájmu oldskautů.

Podobně jako při formování skautingu u nás nepřevzal A. B. Svojsík bezmyšlenkovitě Baden-Powellův model, ale českému junáctví vtiskl výrazný národní ráz, ani Lesní škola neměla podobu Gilwellu „přes kopírák“. Program lesní školy byl přizpůsoben podmínkám, v jakých pracovaly naše oddíly. Kromě hlavních disciplín skautské

praxe byla do přednášek zařazena i témata k posilování národního uvědomění a vlastenectví, historie, kulturní osvěta a další obdobné okruhy.

Oproti britské polovojenské formě skautingu, která do jisté míry ovlivňovala i ráz wood-badge kurzu v Gilwellu, se v programu Lesní školy výrazně uplatnily i prvky setonovského woodcraftu. Také proto se symbolem lesních škol stal šedý šátek s nášivkou odznaku se třemi típí. (sj)

Foto: PGÖ a Slavomil Janov

Do probíhajícího wood-badge kurzu v Rakousku se přihlásili i dva členové KD. Epidemie koronaviru sice aktuálně cestu do zahraničí neumožňuje, přesto naši oldskauti věří, že nakonec korálky od jižních sousedů získají.

Korálky od jižních sousedů

Zatímco v české kotlině byla v polovině 20. let minulého století po vzoru Gilwellu založena tradice lesních škol, ve většině zemí přejal skauting formu nejvyšších vzdělávacích akcí pro vůdce v podobě tradičních wood-badge kurzů.

V zemi našich jižních sousedů v Rakousku se jeho obdoba stala nejvyšší formou vzdělávání i v rámci organizace dospělých skautů Pfadfinder-Gilde Österreichs (PGÖ).

„Pro kvalitní činnost místních skupin dospělých skautů je třeba, aby jejich vedoucí měli odpovídající kompetence pro samotnou skautskou činnost i řízení našich organizačních složek. Zvažovali jsme, jakou formu vzdělávání pro ně zavést,“ vzpomínal na dobu na počátku tisíciletí Werner Weilguny, čelní představitel PGÖ i mezinárodního skautingu dospělých. „Nejlepší cestou se nám jevil wood-badge kurz s letitou a osvědčenou propracovanou metodikou. Ve světovém ústředí WOSM jsme však narazili na odpor, aby tradiční wood-badge kurz bylo možné uskutečnit i pro dospělé skauty, členy ISGF.“

Ve svém úsilí jít ve vzdělávání touto cestou „Gilwellu“ však představitelé PGÖ vytrvali. Po více než dvou letech diplomatického vyjednávání nakonec dosáhli dohody z vedením rakouské skautské organizace mládeže PPÖ: V podobě vhodné pro

potřeby skautingu dospělých mohli připravit diplomový kurz, který bude moci využívat i insignií wood-badge kurzů – šátků s tartanovým obdélníčkem, turbánku a dřevěných korálků.

„Kurz probíhá formou víkendových setkání rozdělených do tří tematických modulů. Zvládnout kurz ale není vůbec snadné. Přednášky, prezentace i praktická cvičení probíhají od pátečního podvečera až do nedělního odpoledne jen s krátkými přestávkami. Po absolvování všech modulů je pak třeba uspět ve zkušebním testu a nakonec zpracovat vlastní projekt, který by měl být zaměřen na rozvoj činnosti místní gildy a podobně.

Vše probíhá samozřejmě v němčině,“ vzpomíná na svoji účast na rakouském „Gilwellu“ dosud jediný český absol-

vent Jan Svoboda – Brouček z Brna (na snímku nad insigniemi kurzu), současný legát KD Jihomoravského kraje.

V zájmu odlišení absolventského označení kurzu PGÖ od „Gilwellu“ opatřila rakouská gilda insignie několika specifickými prvky. Šátek je olemován světlemodrou stuhou v barvě mezinárodního společenství dospělých skautů. V cípu, pod textilním obdélníčkem skotského tartanu je ještě vyšíty malý znak ISGF. V modrém odstínu jsou pak obarveny i dřevěné korálky.

Absolventi kursu jsou však řádnými členy světového oddílu wood-badge kurzů, kteří mají právo se každoročně v září zúčastnit výročního „ohně“ (setkání) v Gilwell Parku u Londýna. (hk)

Na dřevěnici z jamboree mohli být oldskauti hrdí..

V roce 1931 se hlavní město Československé republiky stalo metropolí skautingu v srdci Evropy. V Praze se uskutečnilo velké mezinárodní setkání s názvem Tábory slovanských skautů, nebo též Slovanské jamboree.

Do té doby největšího mezinárodního mítinku na našem území se od 28. června do 2. července zúčastnilo na 15 tisíc skautů. Vedle tábořišť československých skautů se v Praze usadila početná výprava polských harcerů. Naši severní sousedé se pak za čtyři roky v přímořském letovisku Spale na břehu Baltu stali hostiteli a organizátory druhého období setkání slovanských skautů. Na premiérové jamboree do Prahy přijely pak ještě výpravy z Anglie, Francie, Litvy, Lotyšska, Maďarska, Rakouska a Rumunska.

Tábořící mládež našla útočiště na několika místech v Praze. Hlavní ubytovací areál byl na Trojském ostrově. Tam se odehrávaly také

oficiální setkání, kulturní vystoupení a sportovní soutěže.

V blízkém městském lesoparku (jeho jméno ukrývá **osmisměrka** na střeše „domečku“ na protější straně) byly pak vybudovány ukázkové tábory jednotlivých žup Svazu junáků-skautů a skautek

RČS. Návštěvníky ukázkových táborů – včetně ředitele Mezinárodní skautské kanceláře Huberta Martina – zaujaly zejména dřevěné stavby, vybudované speciálně pro Slovanské jamboree – sruby, horská koliba a další.

Oldskautské tábořiště na Slovanském jamboree 1931 v Praze.

Nejvyššího představitele světového skautingu nadchly dřevěnice natolik, že o ubytování na akci požádal organizátory právě v jedné z nich – v miniaturní valašské rychtě.

Mezi staviteli ukázkového tábořiště Pražské župy, která se představila řadou táborových staveb na podsadách, byli i členové prvního oldskautského klubu. Ti si vyhrnuli rukávy a vlastnoručně vztyčili roubený dřevěný domek. Na takové zdatné řemeslníky a jejich dílo mohl být český oldskauting právem hrdý.

Stavba oldskautského domku – jeho název zase schovává **tajenka křížovky** – byla po skončení Táborů slovanských skautů rozebrána a přenesena na Libeňský ostrov (dnes je tato lokalita po úpravě

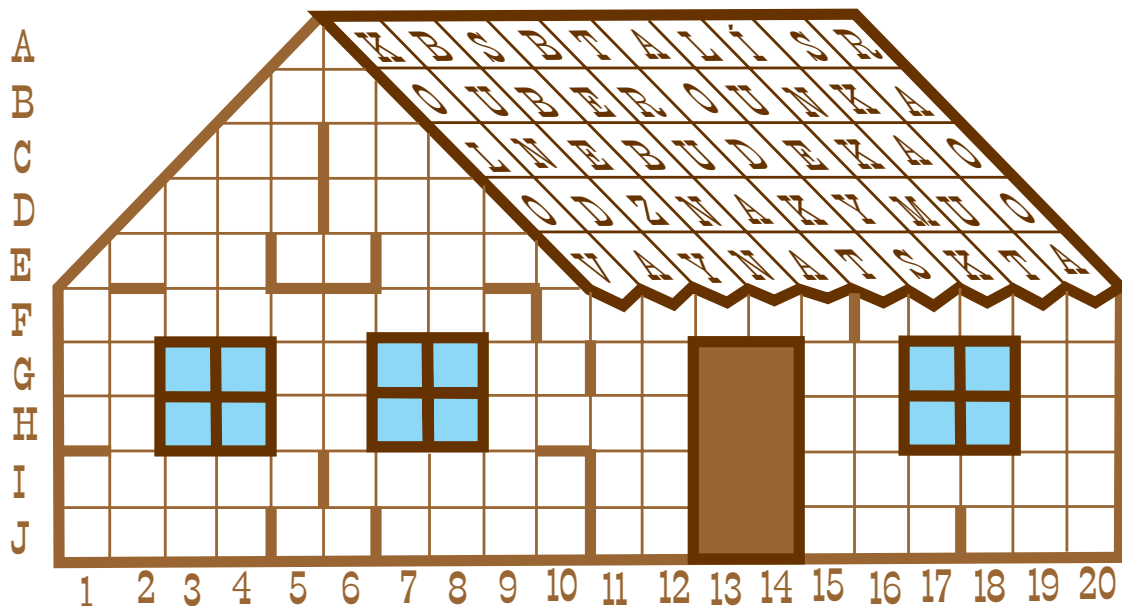
Jubilejní lilie od Taxmenů

V loňském vydání Oldskautingu zpestřila obsah kmenového speciálu křížovka s osmisměrkou, která připomněla 50 let od založení hudební skupiny Taxmeni.

Jubílují soubor, který patří dlouhodobě k špičce české scény country music, má ke skautům velice blízko nejen tím, že zakladatelem a kapelníkem je člen Kmene dospělých Jaroslav Čvančara – Jáček. Taxmeni mnohokrát podpořili myšlenky skautingu, benefičně vystupují na skautských akcích a jednou z žádaných písní jejich repertoáru je i baladický příběh **Lilie skautská**.

Právě název této skladby, popisující těžké období po ukončení činnosti Junáka po roce 1948, byl ukryt v tajence křížovky minulého speciálu. O tom, že mezi oldskauty je řada zdatných luštitelů, pak vypověděly e-maily se správnou odpovědí z tajenky. Na balíček suvenýrů od Taxmenů se mohou těšit tři vylosovaní výherci **Pavel Mücke** z Pardubic, **Jiří Bakaš** z Tatobitů a **Marcela Nováková** z Uherského Brodu. Šťastným luštitelům blahopřejeme.

KŘÍŽOVKA

Vodorovně:

A: SPZ Přerov – **B:** izraelský král – **C:** polyvinylchlorid; duševní ořes – **D:** římský císař; jméno zpěváka Mládk – **E:** svatozář; iniciály obrozence Tháma; slovenská řeka – **F:** tajenka; bájný letec; nerost používaný v architektuře – **G:** ukazovací zájmeno; chemická značka astatu; anglicky „ne“; obchodní dům (zkr.); SPZ Olomouce; iniciály prvního českého ombudsmana – **H:** iniciály mladého génia ze seriálu Návštěvníci; ruský souhlas; německy „konec“; **I:** kovati; prostory v rozích místností; název hlásky „L“; patříčí lvetě – **J:** korálový ostrov; označení miliampéru; mořský koryš; chemická značka xenonu; seriálový pán s burínkou; značka elektrospotřebičů.

Svisle:

1: jméno fenky; SPZ Karviné – **2:** nuže; slovo od bratrů Čapkových – **3:** jihoamerický stát; SPZ Ústí nad Orlicí – **4:** sarkoptóza; zkratka tloušťky – **5:** město v okrese Pelhřimov; jméno hudebního skladatele Petrova – **6:** zrušovat; prudký útok nemoci – **7:** chytat zvířata; iniciály herce Kaisera – **8:** říční ryba; sumerské město – **9:** zápornka; jméno zpěvačky Langerové – **10:** anglicky „lev“; chemická značka ytterbia – **11:** svazek listů svázaných ve hřbetu – **12:** letovisko na Krétě – **13:** označení elektrického odporu – **14:** chemická značka kyslíku – **15:** ochucovat solí – **16:** plod olivovníku – **17:** chemická zn. fosforu; Evropská unie – **18:** chemická značka uranu; chemická značka telluru – **19:** pracovat s kosou – **20:** Pučálkovic žirafa. Pomůcka: Adele

OSMISMĚRKA

Po vyškrtání všech výrazů zbyde devět písmen, která, pokud se přečtou po řádkách, dají tajenku: BEROUNKA, BRDY, BUNDA, DEKA, DUBEN, KOLO, LOUNY, ODZNAKY, SÍLA, SKAUT, STANY.

Vyluštění křížovky a osmisměrky zašlete na e-mailovou adresu oldskauting@email.cz do 15. května 2021. Na tři úspěšné luštitelé čeká vzpomínkový suvenýr na Tábory slovanských skautů 1931 - magnetka s reprodukcí oficiálního plakátu jamboree.

řečiště Vltavy poloostrovem). Tam byla dřevěnice znovu postavena a sloužila oldskautům jako klubovna.

Když se klubovna v roce 1932 s přilehlým novým sportovištěm slavnostně

Úžasnou atmosféru Slovanského jamboree před devadesáti lety připomíná i trojice historických snímků ze setkání skautů na nádvoří Pražského hradu, z tábora polských harcerů a miniaturní valašské vesničky.

ně otvírala, byl mezi hosty také A. B. Svojsík. Náčelník Svazu skautů při té příležitosti ocenil činnost hostitelského klubu OS a poblíž stavby vysadil stříbrný smrček.

Oldskautský dřevěný domek v následujících desetiletích přečkal i společenské proměny. Další uživatelé se však už o objekt nestarali tak, jako dříve na počátku 30. let nadšení „oldi“. Postupně chátrající domek nakonec nepřežil ničivé povodně na počátku tisíciletí. Lepší osud měl ale Svojsíkův smrček, který se stal v lokalitě polostrova jednou z dominantních dřevin s výškou přes 15 metrů. (sj)

Foto: archiv/Vladimír Věvoda a Oldskauting.cz

Skauting nekončí ve dvaceti!

Strohá věta, kterou jsme vložili do titulku pro poslední stranu časopiseckého speciálu Kmene dospělých, není samoúčelná. Nese v sobě velký symbolický náboj. Převzali jsme ji ze záhlaví webu oldskautského klubu z Kateřiníc u Vsetína. Mohla by se totiž stát mottem pro všechny, kteří už vyrostli z chlapeckých i dívčích skautských kraťasů, ale „velkou dobrodružnou hru“, jak skauting nazval náčelník-zakladatel Robert Baden-Powell, chtějí hrát dál.

Členové oldskautského klubu z Kateřiníc jsou příkladem toho, že skauting je stezka, která se víne všemi generačními údobími. Je to skutečně životní styl!

podnikla cestu na Korsiku, kterou poprvé nazvala „oldskautskou expedicí“.

Náročná výprava a pak i další společně akce celou partu ještě stmelily. Zkraje roku 2006 se tak ve vsetínském středisku Junáka oficiálně formuje – vedle už činného 1. klubu OS Tůlavé papuče a „dvojky“ Blackbirds – nový oldskautský klub. Do právě probíhající registrace se zapisuje devět „oldů“. Vytvářejí autonomní

sklonku loňského roku objevila na našem redakčním stole 740stránková (!) kniha: Graficky zpracována na vysoké profesionální úrovni, v lesklých deskách s pevnou vazbou, na luxusním hlazeném papíře hustě popsaná texty a doplněna stovkami obrázků. Přitom nese prostý název: Oldskauti – Kronika 2006 až 2012.

Knihu ještě doplňuje cédéčko Dobře utajených písní s výběrem 23 autorských skladeb klubového skautského zpěvníku.

Pro první knižní svazek obsáhlé a vskutku reprezentační kroniky oldskautů z Kateřiníc je příznačné, že byla vydána – ač to tvůrci kroniky ani tak nezamýšleli – na prahu druhého století organizovaného skautingu dospělých u nás.

Ano, tento kamínek v mozaice českého svěbytného skautingu dospělých, jak by mohl být

Vše začalo na jaře 1997, kdy byl na „zelené louce“ v Kateřinících založen 6. koedukovaný oddíl Junáka. Šestka se měla čile k světu, v průběhu let rostla, sílila. Prvním členům ale také postupně přibývaly roky. V srpnu 2003 tak už průkopnická oddílová generace v odrůstajícím roverském věku

společenství dospělých skautů a deklarují, že se nechtějí vměšovat do záležitostí střediska a vzdávají se hlasování ve věcech týkajících se dětských oddílů.

Čas trhnul oponou i v případě oldskautů z Kateřiníc. Uběhly další roky. Jako vánoční dárek se na

charakteristický pro celé 21. století, nejde přehlédnout.

Více o kronice i samotné činnosti klubu OS z Kateřiníc: www.oldskauti.cz.

(sj)